

Reportage

24.08.2016 • Leestijd 6 - 8 minuten

Jeugdwerkloosheid, re-integratie van veteranen, bedreigde wereldzeeën. Een jonge idealist pakt vanuit Rotterdam drie prangende kwesties tegelijk aan.

Sea Ranger Service, een simpel idee om in één klap drie problemen op te lossen

*Correspondent
Wereldverbeters*

Dick WITTENBERG

Foto: Liesbeth Sluiter

Zijn aanpak klinkt misschien te zot voor woorden. Onwerkelijk. Onmogelijk. Contra-intuïtief. Alsof hij als een middeleeuwse alchemist laagwaardige metalen probeert om te zetten in goud.

Wat het recept is van Wietse van der Werf, oprichter van de internationale zeebeschermingsorganisatie The Black Fish? Gooi drie maatschappelijke problemen in een pan en meng ze met aandacht. Of, concreter: laat overtollige marinemensen die aan de slag willen in de burgermaatschappij werkloze Rotterdamse jongeren opleiden tot zeebeschermers. Overheden hebben daar behoefte aan, denkt hij, omdat overbevissing en vervuiling de oceanen bedreigen, en ze niet over genoeg mankracht beschikken om daartegen op te treden. En op deze manier lossen jeugdwerkloosheid, re-integratie van veteranen en bedreigde wereldzeeën elkaar op.

Klinkt die aanpak nog altijd onwerkelijk? Misschien overtuigt deze aankondiging: tijdens de Wereldhavendagen

lanceren de Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb en directeur Allard Castelein van het Havenbedrijf Rotterdam de Sea Ranger Service, de eerste internationale zeebeschermingsbrigade. Dat doen ze in de Merwe-Vierhavens, op de plaats waar de komende maanden een spectaculaire scheepswerf annex kantoor- en werkruimte moet verrijzen. Daar komt het eerste patrouilleschip van de Rangers te liggen: een 23 meter lang stalen zeiljacht, bijna vijf meter breed, met een gewicht van 28 ton.

Hoe burgerinspecteurs al tegen zeevervuiling strijden

Een jaar geleden schreef ik over het hooggestemde doel van Wietse van der Werf: zijn organisaties laten uitgroeien tot het grootste handhavingsconsortium op het gebied van zeebescherming. Te land, ter zee en in de lucht. Achterliggend idee is dat het grootste ecosysteem op aarde, de zeeën, ernstig wordt bedreigd. Terwijl er volgens Van der Werf genoeg wetten en regels zijn om die zeeën te beschermen en het aantal beschermde zeegebieden de komende decennia sterk zal stijgen. Maar zelfs de rijkste landen hebben niet genoeg capaciteit om naleving en handhaving van de wetgeving af te dwingen en daadkrachtig op te treden tegen overbevissing en vervuiling.

Dat is natuurlijk een politieke keuze waar milieuorganisaties tegen kunnen protesteren. Ze kunnen ook zelf het heft in

handen nemen door
hulptroepen te organiseren
voor al die nationale
toezichthouders. Dat doen The Black Fish
Service: burgers mobiliseren in de regio's
die zich niet aan de regels houden en het immer verpesten
voor iedereen.

Vorig jaar liep ik een week mee met een internationaal
gezelschap van vrijwilligers in Noordwest-Engeland die zich
voordeden als vogelaars en toeristen. Namens The Black Fish
verzamelden ze bewijsmateriaal tegen vissers die langs de
kust bij laag tij illegaal schelpdieren vingen. Ze maakten deel
uit van het internationale netwerk van goed getrainde
burgerinspecteurs dat binnen tien jaar moet uitgroeien tot
1.600 mensen. Collega-vrijwilligers in een Siciliaanse
vissershaven stuitten die zomer op illegale drijfnetten
waarvan ze uitgebreid foto's maakten. Die informatie
speelden ze door aan de Italiaanse kustwacht. Onderzoek
van burgerinspecteurs in Europa heeft volgens Van der Werf
al tot inbeslagnames en strafvervolgingen geleid.

Zelfs de rijkste landen
hebben niet genoeg
capaciteit om
daadkrachtig op te
treden tegen
overbeuissing en
vervuiling

Vorig jaar kregen de inspecteurs in
Engeland vanuit de lucht steun van
de Wildlife Air Service, een soort
mobiele
dierenbeschermingsorganisatie. Dat
is een initiatief van Van der Werf en
de Britse sportvlieger Daniel Beeden.
Het idee is om sportvliegers en
eigenaars van sportvliegtuigen zo gek
te krijgen hun tijd en materiaal voor
patrouillevluchten beschikbaar te

stellen en zo illegale vissers en stropers te betrappen. Niet perse omdat ze zo begaan zijn met het dierenwelzijn, maar omdat ze graag vliegen en het liefst met een zinnig doel.

Voor zijn onconventionele aanpak ontving Van der Werf eerder dit jaar de Future for Nature Award 2016, een prestigieuze natuurbeschermingsprijs. De jury prees onder andere zijn talent om ongewone samenwerkingsverbanden aan te gaan, niet alleen met overheden, ook met groepen die geen enkele affiniteit hebben met zeebescherming maar wel willen bijdragen aan handhaving van de wet. Volgens Van der Werf heeft de milieubeweging dat soort brede coalities nodig om op grote schaal een vuist te kunnen maken.

Wat de Rangers vanuit Rotterdam gaan doen

Aan de Future for Nature Award is een geldprijs verbonden van 50.000 euro. Dat bedrag ging voor een deel naar de Sea Ranger Service, de nieuwe zeebeschermingsdienst die Van der Werf sinds twee jaar voorbereidt.

Liesbeth Sluiter

In Rotterdam vielen zijn plannen direct in vruchtbare aarde. Lokale overheden, de maritieme sector, het Havenbedrijf, allemaal waren ze geïnteresseerd en wilden ze meedoen. De jeugdwerkloosheid is met 19 procent hoog in de regio Rijnmond.

Tegelijkertijd hebben plaatselijke maritieme bedrijven de grootst mogelijke moeite om jonge specialisten aan te trekken. Bij wijze van

werkervaringsproject leidt de Sea Ranger Service volgend jaar 120 werkloze jongeren op tot maritieme specialisten. En dat gebeurt niet in een bedrijfsgebouw of onderwijsinstituut, maar tijdens een intensieve bootcamp van zeven weken op zee.

Deelnemers leveren aan het begin paspoort en mobieltje in. Ze krijgen de kans om in recordtijd acht diploma's te halen, zoals een duikbrevet, en worden onder druk gedisciplineerd. Ervaren oud-marineofficieren, zoals Michael Mayenburg (31), zorgen voor training en begeleiding. Mayenburg belooft deelnemers 'een ervaring die hun leven verandert.' 'Daar kan geen banenmarkt tegenop.'

De Sea Ranger Service heeft in het eerste jaar maar plaats voor twaalf getrainde zeebeschermers. De overige deelnemers aan de bootcamp kunnen met hun opgedane ervaring en papiertjes idealiter meteen bij bedrijven in de haven aan de slag.

De wonderlijke mail die dit mogelijk maakte

Wat de weg voor de Sea Ranger Service baande, was een wonderbaarlijke mail die Van der Werf vorig jaar kreeg van Mirko Hoette (58). Ze hadden elkaar nog nooit ontmoet. Hoette ontwerpt en bouwt al zijn hele leven schepen. Dat deed hij lang in Australië, waar hij aanvankelijk werkte als visser op een trawler. Daar werd hij voor het eerst geconfronteerd met schadelijk vispraktijken en de verwoestende gevolgen voor de onderwaterwereld. De laatste

acht jaar bouwde hij eigenhandig een groot stalen zeeschip in Amsterdam-Noord. Dat wilde hij beschikbaar stellen voor oceaانبescherming, schreef hij in zijn mail aan Van der Werf. Omdat hij ziek is van het neoliberalisme dat de wereld overal kapotmaakt. 'Omdat ik een mooi verhaal van mijn leven wil maken,' zegt hij er later bij.

Bedoeling is dat het schip in Rotterdam wordt afgebouwd. Dat wil zeggen: van binnen betimmerd, van mast en tuigage voorzien, uitgerust met de nodige elektronica. Vanaf de tweede helft van volgend jaar kan het schip voor patrouilles worden ingezet.

Voor het afbouwen hebben de Rangers een eigen scheepswerf annex kantoor- en trainingsruimte nodig. De ultieme locatie was snel gevonden. Ze kozen voor Marconia, een voormalig rangeerterrein in het havengebied, dat de status heeft van vrijplaats en inspiratielab voor maatschappelijke en stedelijke ontwikkeling.

De Sea Ranger Service is wat Van der Werf betreft geen goed doel, maar een sociale onderneming

Begin juli verzamelde Van der Werf voor het eerst zijn Rangerteam om zich heen. Dat deed hij in de luxueuze Delftse Poort naast het Centraal Station in Rotterdam. Op de derde verdieping is een 'urban retreat' waar iedereen kan loungen. Een ideale plaats om bij elkaar te komen voor een club met weinig geld.

Scheepsbouwer Mirko was er, met zijn tienerzoon. Michael de marineman natuurlijk. Het bonte gezelschap bestond verder uit een timmerman, een fondsenwerver, de eigenaar

van het Duikbedrijf, een communitybuilder, een Canadese videovirtuoos, een projectleider, een mediaspecialist. Allemaal vrijwilligers, van wie sommigen hopen dat er ooit een baan voor hen zal zijn bij de Rangers.

Foto: Liesbeth Sluiter

Zeebescherming als exportproduct

Maar waar moet dat geld vandaan komen? Wie betaalt voor de Sea Ranger Service? Overheden en investeerders, zegt Van der Werf. Hij praat met overheidsinstanties over het op contractbasis inhuren van de zeebeschermingsbrigade om bedreigde gedeelten van de Noordzee beter te beheren. Nederland wees de Doggersbank, de Klaverbank en het Friese Front onlangs aan als beschermde zeegebieden. Dat zijn gebieden op 80 tot 270 kilometer uit de kust. Alleen op bepaalde plaatsen is vissen daar nog toegestaan. En netten die de zeebodem beschadigen, zijn daar verboden. Maar wie houdt dat in de smiezen? De Sea Ranger Service zou dat

kunnen doen. Van der Werf heeft ook contact met andere landen die belangstelling hebben.

Oceaanbescherming als gat in de markt en als exportproduct? De Sea Ranger Service is wat Van der Werf betreft geen goed doel, maar een sociale onderneming die zich financieel op den duur zelf bedruipt.

Eind juni was hij aan het fondsen werven in de Verenigde Staten. Reacties waren volgens hem razend enthousiast. Jeugdwerklozen, gretige veteranen en overbevissing, dat hadden ze in de Verenigde Staten ook. Of hij meteen maar in Manhattan wilde beginnen?

Natuurlijk, zegt Van der Werf, die altijd in het groot denkt. Maar eerst Rotterdam. En laat die andere grote havensteden dan maar volgen: Londen, Barcelona, New York, Shanghai, San Diego. 'Onze aanpak is makkelijk op te schalen. Internationale zeebescherming zet dan werkelijk zoden aan de dijk.'

Meer lezen?

---

de
Correspondent

Je las de pdf-versie van dit verhaal. Voor het volledige artikel met links, infocards, eventuele videos en ledenbijdragen, ga naar: <https://decorrespondent.nl/5115/Sea-Ranger-Service-een-simpel-idee-om-in-een-klap-drie-problemen-op-te-lossen/664323218130-eb120a25>

De Correspondent is een dagelijks, advertentievrij medium met als belangrijkste doelstelling om de wereld van meer context te voorzien. Door het nieuws in een breder perspectief of in een ander licht te plaatsen, willen wij het begrip 'actualiteit' herdefiniëren: niet omje aandacht te trekken, maar omje inzicht te bieden in hoe de wereld werkt.

